

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Фаховий коледж
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка

Циклова комісія трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
Павло ЯЛОВСЬКИЙ
« 01 » лютого 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вишивка

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
Освітньо-професійна програма Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Кременець 2024

Мушак О.М. Вишивка: робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю Середня освіта (Образотворче мистецтво), Кременець, 2024. 13 с.

Розробник:

Мушак Олександра Мирославівна - викладач циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва

Протокол від «01» серпня 2024 року № 1

Голова циклової комісії

Віталій ПИСАРЕНОК

Вступ

Принципові зміни у змісті загальної середньої освіти, запровадження нового стандарту та навчальних програм у 5-7 класах зумовлюють необхідність оперативного вжиття заходів щодо вироблення нової методології методичної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва та створення відповідного науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Важливо, щоб методична підготовка реалізувалася не лише через відповідну навчальну дисципліну, а розглядалася як провідний аспект формування професійної компетентності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Вибірковий компонент «Вишивка» як дидактично обґрунтована система знань, умінь та навичок, досвіду творчої діяльності покликаний забезпечити підготовку майбутніх учителів образотворчого мистецтва до реалізації державних стандартів змісту освітньої галузі «Образотворче мистецтво» та чинних навчальних програм загальноосвітніх навчальних закладів.

Курс «Вишивка» є спеціальною дисципліною у підготовці майбутніх учителів зі спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) і має на меті формування у майбутніх учителів образотворчого мистецтва системи теоретичних знань, професійних умінь і навичок та особистісних якостей у сфері організації і проведення урочної та позаурочної образотворчої підготовки учнів.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Вишивка» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Образотворче мистецтво) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво).

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	Вибіркова
	Спеціальність: 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)	
Загальна кількість годин - 45	Освітньо-професійні програми: Середня освіта (Образотворче мистецтво)	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		8-й
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 2 год. самостійної роботи здобувача – 1,2 год	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції
		4
		Практичні
		24
		Самостійна робота
		17 год.
Вид контролю:		
Залік – 8 семестр		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 62,2 % / 37,8 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою практикуму є розвиток у здобувачів художньо-естетичних смаків, творчого ставлення до праці, глибокого розуміння технологічних особливостей створення декоративно-ужиткових виробів, оздоблених вишивкою, формування інтегрованих знань, комплексних умінь і навичок художньої вишивки.

Програма передбачає оволодіння студентами основними техніками вишивки та технологіями виготовлення виробів, оздоблених вишивкою.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

– формування у студентів стійкого інтересу до декоративно-ужиткового мистецтва;

– розвиток творчих здібностей та естетичних смаків;

– навчання студентів основних прийомів і технік оздоблення вишивкою, художнього проєктування, технологій виготовлення декоративно-ужиткових виробів;

- навчання основним приемам роботи різноманітними техніками ручної вишивки;

–формування у студентів вміння планувати свою роботу, розробляти орнаментальні композиції, правильно підбирати орнаменти і техніки оздоблення;

– виховання у студентів національної самосвідомості, творчого ставлення до праці, глибокого розуміння впливу народного декоративно-ужиткового мистецтва на розвиток творчої особистості.

У процесі навчання за цією програмою здобувачі повинні ознайомитися з методами художнього проєктування майбутнього виробу, навчитись розробляти технічну документацію на його виготовлення, орнаментальні композиції, підбирати техніки вишивання, виконувати трудові прийоми та операції, проводити кінцеве опорядження вишитих виробів.

Здобувачі повинні раціонально підходити до нормування часу на виготовлення декоративно-ужиткового виробу, опрацьовувати мистецтвознавчу, наукову та методичну літературу, постійно розвивати творчі здібності та розширювати світогляд.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів фахової передвищої освіти повинні бути сформовані такі компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК2 Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.

СК16 Здатність розуміти основи образотворчої грамоти, аналізувати історичні етапи розвитку образотворчого мистецтва, художні твори;

використовувати спеціальну термінологію; усвідомлювати значення образотворчого мистецтва у вихованні учнівської молоді.

СК17 Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.

СК18 Здатність володіти академічними та сучасними техніками, прийомами та засобами рисунку, живопису, композиції.

СК22 Здатність володіти художніми техніками обробки матеріалів декоративно-прикладного мистецтва.

СК23 Здатність до аналізу традицій та сучасних тенденцій декоративно-прикладного мистецтва, ідентифікації та порівняння ознак різних його видів, навчання учнів технікам декоративно-прикладного мистецтва у позакласній та позашкільній діяльності.

Зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН3 Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.

РН6 Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

РН11 Застосовувати інновації у професійній діяльності.

РН16 Володіти теоретико-методичними знаннями у галузі образотворчого мистецтва, принципами та закономірностями організації навчання образотворчому мистецтву в закладах загальної середньої освіти.

РН17 Уміти застосовувати у професійній та творчій діяльності художні техніки і матеріали образотворчого мистецтва та володіти основами художньої майстерності.

РН18 Уміти розвивати творчу уяву, образне мислення та художній смак учнів.

РН19 Виявляти здатність до створення власних художніх задумів, розробляти ескізи, проекти, виконувати та презентувати творчі роботи.

РН22 Виявляти готовність до застосування художніх технік обробки матеріалів декоративно-прикладного мистецтва у гуртковій роботі та популяризації народного мистецтва.

РН23 Володіти знаннями та уміннями організації предметно-перетворювальної діяльності школярів у сфері декоративно-прикладного мистецтва.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Завдання і зміст курсу. Українська народна вишивка як вид декоративно-ужиткового мистецтва

Історія української вишивки, її функціональне призначення, особливості вишивки етнографічних районів України.

Тема 2. Композиція у вишивці. Асортимент тканин та ниток для ручного вишивання.

Перевірка якості пофарбування ниток. Інструменти та пристосування для вишивання. Організація робочого місця вишивальниці. Способи збільшення та зменшення візерунка. Перенесення візерунка на тканину.

Тема 3. Початкові вишивальні шви

Класифікація технік вишивання. Початкові вишивальні шви (уперед голку, за голку, козлик, стебловий, тамбурний, петельний) та їх використання у композиції.

Тема 4. Поверхнево-нашивні лічильні техніки вишивання

Поверхнево-нашивні лічильні техніки вишивання: прямий хрест, косий хрест, подвійний хрест, ретязь, лиштва, штапівка, солов'їні вічка, товмацька зірка, вирізування, занизування.

Тема 5. Техніки вишивання прозоро-рахункової групи

Загальна послідовність підготовки та виконання мережок. Мережки «прутик», «черв'ячок», квадратикова мережка.

Тема 6. Поверхнево-нашивні нерахункові техніки вишивання

Види гладі. Особливості виконання декоративної, художньої та полтавської гладі.

Тема 7. Технологія вишивання стрічками

Історія виникнення техніки. Інструменти та матеріали для вишивання стрічками. Стилзація малюнка для вишивки стрічками. Закони композиції. Значення кольору у вишивці. Розрахунок собівартості готового виробу.

Тема 8. Технологія об'ємної вишивки

Історія виникнення та розвитку об'ємної вишивки. Інструменти та матеріали. Загальна технологія роботи.

Тема 9. Способи оформлення готової композиції

Використання декоративних елементів. Виготовлення паспарту. Заправлення панно у раму.

Тема 10. Розробка та виконання творчого проєкту

Організаційно-підготовчий етап. Конструкторський етап Технологічний етап. Заключний етап.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд.	с. р.	
Тема 1,2. Вступ. Завдання і зміст курсу. Українська народна вишивка як вид декоративно-ужиткового мистецтва	5	4	-	-	-	1
Тема 3. Початкові вишивальні шви	3	-	2	-	-	1
Тема 4. Поверхнево-нашивні лічильні техніки вишивання	6	-	4	-	-	2
Тема 5. Техніки вишивання прозоро-рахункової групи	6	-	4	-	-	2
Тема 6. Поверхнево-нашивні нерахункові техніки вишивання	3	-	2	-	-	1
Тема 7. Технологія вишивання стрічками	6	-	4	-	-	2
Тема 8. Технологія об'ємної вишивки	4		2	-	-	2
Тема 9. Способи оформлення готової композиції	4		2	-	-	2
Тема 10. Розробка та виконання творчого проекту	8		4	-	-	4
Усього годин	45	4	24	-	-	17

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ. Завдання і зміст курсу. Українська народна вишивка як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Загальні відомості про вишивання	2
2.	Композиція у вишивці. Асортимент тканин та ниток для ручного вишивання. Інструменти та пристосування для вишивання.	2
Усього		4

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вивчення початкових вишивальних швів. Їх використання у композиції	2

2.	Вивчення швів поверхнево-нашивної рахункової групи: прямий хрест, косий хрест, подвійний (болгарський) хрест, ретязь	2
3.	Вивчення швів поверхнево-нашивної рахункової групи: лиштва, штапівка, солов'їні вічка, товмацька зірка	2
4.	Вивчення швів поверхнево-нашивної рахункової групи: вирізування, занизування	2
5.	Вивчення технік прозоро-рахункової групи. Мережки «прутик», «черв'ячок», «схрещений пруттик».	2
6.	Вивчення технік прозоро-рахункової групи. Мережки «жучок», «квадратикова»	2
7.	Вивчення поверхнево-нашивних нерахункових технік вишивання: вільна, декоративна, художня, полтавська гладь	2
8.	Вивчення основних прийомів вишивання стрічками	2
9.	Розробка композиції виробу. Вишивання композиції	2
10.	Ознайомлення з технікою об'ємної вишивки	2
11.	Оформлення готового виробу в раму	2
12.	Розробка та виконання творчого проекту	4
	Усього годин	24

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Зміст роботи	Кількість годин
1.	Опрацювання інформації з історії української народної вишивки. Підготовчі роботи до вишивання	1
2.	Розробка та вишивання композицій початковими вишивальними швами	1
3.	Розробка та вишивання композицій поверхнево-нашивними рахунковими швами: прямий хрест, косий хрест, подвійний (болгарський) хрест, ретязь	1
4.	Розробка та вишивання композицій поверхнево-нашивними рахунковими швами: лиштва, штапівка, солов'їні вічка, товмацька зірка	1
5.	Створення композиції з використанням мережок	2
6.	Розробка малюнку для вишивання гладдю. Вишивання композиції обраною технікою	1

7.	Вправлення у вишиванні стрічками (початкові шви)	1
8.	Вишивання стрічками композиції за власним задумом	1
9.	Підготовка ескізу для об'ємної вишивки	2
10.	Оздоблення готового виробу	2
11.	Виконання індивідуального творчого завдання	4
	Усього годин	17

8. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція (лекція-інформація, проблемна лекція, лекція-дискусія, лекція-демонстрація, лекція-візуалізація), практичні заняття, бесіда, розповідь, практичні та дослідні роботи, самостійна робота, спостереження, аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, брейнсторм, метод проєктів.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, опора на життєвий і професійний досвід здобувачів, створення відчуття успіху у навчанні.

9. Методи контролю

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне, фронтальне, групове), практичні заняття, перевірка виконання здобувачами завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль: залік у 8-ому семестрі.

Критерії оцінювання творчих робіт здобувачів фахової передвищої освіти

Критерії	Показники	Оцінка
За змістом	Як виконана робота? За зразком, із частковими змінами або за власним задумом. Ідея або уява, що лежать в основі виробу. Наскільки вдалося це втілити.	5
За матеріалом	Як підібрано матеріал? Наскільки він відповідає задуму, технології. Як використовувалися його властивості, колір, форма?	5

За технікою виконання	Наскільки охайно виконана робота? Який рівень самостійності? Які Прийоми і технології використовувалися. Які інструменти й наскільки грамотно застосовувалися? Швидкість і індивідуальний темп роботи здобувача освіти	5
За естетичним оформленням	Що нового здобувач передвищої освіти вніс у виріб? У технологічний процес? Наскільки він зумів проявити своє особистісне бачення? Які він зробив відкриття в сфері застосування технології й у специфічних засобах виразності?	5

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти під час самостійної роботи

Оцінка 5, «відмінно»: здобувач фахової передвищої освіти на високому рівні володіє теоретичними знаннями та здатний до їх творчого практичного використання; правильно виконує лабораторні завдання; активно працює над підвищенням рівня своєї професійної компетентності.

Оцінка 4, «добре»: здобувач фахової передвищої освіти володіє системними знаннями та здатністю до їх практичного застосування; правильно або з незначними помилками та в повному обсязі виконує лабораторні завдання.

Оцінка 3, «задовільно»: здобувач фахової передвищої освіти на середньому рівні володіє теоретичними знаннями, його відповіді повні, але з деякими неточностями; здатний до виконання практичних завдань, однак не в повному обсязі, з помилками.

Оцінка 2, «незадовільно»: здобувач фахової передвищої освіти володіє елементарними теоретичними знаннями, його відповіді правильні, але недостатньо осмислені; завдання для самостійної роботи виконує на низькому рівні, з неточностями.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Вишивка»

Оцінку «5», «відмінно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який:

- має значні систематизовані, ґрунтовні теоретичні знання, практичні навички і вміння;

- визначається здатністю застосовувати спеціальні знання, навички компетенції, неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання самостійно;

- схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ;
- здатний до самокерування при навчанні.

Оцінку «4», «добре» заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який:

- має широкі загальні знання і систематизовані конкретні базові теоретичні знання про обладнання, інструменти, технологію, прийоми роботи, основи конструювання та моделювання;

- має конкретні практичні знання та вміння. Здатний виконувати завдання під керівництвом.

Оцінку «3», «задовільно» заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який:

- має обмежений обсяг знань, навичок і компетенції, які є в основному конкретними і загальними за характером;

- застосовує навички під керівництвом у контрольованому середовищі, несе часткову відповідальність за своє навчання;

- здатен опрацювати матеріал самостійно.

Оцінку «2», «незадовільно» заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який: має незначні загальні знання або базові загальні знання про технологію вишивання;

- здатний виконувати прості завдання (навички навчання потребують структурованої підтримки).

10. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з предмету.
2. Інструкції з Правил безпеки праці.
3. Навчальні стенди, плакати.
4. Дидактичні матеріали.
5. Інструктивні картки.
6. Обладнання, інструменти та пристосування для ручних робіт.
7. Зразки виробів.
8. Презентації за темами.
9. Таблиці за темами.
10. Навчальні посібники.
11. Методичні розробки з тем.

11. Рекомендована література

Основна

1. Гаврилова В. Ю. Вишивка стрічками. Крок за кроком. Клуб сімейного дозвілля, 2007. 64 с.

2. Ді ван Нікерк. Вишиваємо стрічками квіти та композиції. Харків: Клуб семейного дозвілля, 2015. 160 с.
3. Литвинець Е.М. Українське народне мистецтво. Вишивання і нанизування: [Альбом]. Київ: Вища школа, 2004. 335 с., іл.
4. Федоренко Т. І. Основи декоративно-прикладного мистецтва. Львів, 2016. 175 с.
5. Чумарна М. І. Вишивання долі. Символіка і техніка шиття. Львів: Апріорі, 2009. 88 с., іл.

Допоміжна:

3. Даниленко В.Я. Дизайн: підручник для вищих навч. закл. Харків: ХДАДМ, 2003. 320 с.